Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 109. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 8, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 8-го ЧЕРВНЯ 1996 р. Ч. 109. РІК CIII.

СПРОБА УСУНУТИ О. МОРОЗА НЕ ВДАЛАСЯ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 5-го червня, на сесії Верховної Ради України керівник депутатської групи "Реформи" Сергій Соболєв запропонував на розгляд парламенту проєкт постанови про звільнення з посту Голови Верховної Ради України Олександра Мороза.

Проєкт Соболєва підтримали: керівник парламентарної групи "Державність" Ігор Юхновський; голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл; член Президії Верховної Ради, голова Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю Григорій Омельченко; колишній голова Верховної Ради Іван Плющ; віцепрем'єр-міністри Василь Дурдинець і Василь Євтухов; міністер фінансів Петро Германчук; перший заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко та інші народні депутати. Зокрема від групи "Реформи" — 34 особи, від групи "Центр" — 34, від групи "Єдність" — 21, від фракції "Соціяльно-ринковий вибір" — 20 депутатів, від групи "Аграрники за реформи" — 5, від групи "Державність" — 25, від фракції Руху — 29 і від Міжрегіональної Депутатської Групи — 2 особи.

Всього 170 депутатів поставили свої підписи під документом, де сказано, що з перших днів своєї праці і до сьогодні у Верховній Раді панує кризовий стан. Причинами цього автори документу вважають: незадовільну організацію праці парля-

(Закінчення на стор. 3)

БНФ надіється на допомогу України в обороні людських прав

Варшава. — Голова Білоруського народного фронту Зянон Позняк і голова Білоруського гельсінського комітету за кордоном Сергій Наумчик передали до амбасади України у Варшаві заяву, в якій сподіваються, що Україна виступить на захист людських прав у Білорусі, повідомила УНІАР 5-го червня.

Як відомо, семеро українських громадян, арештованих під час демонстрації у Мінську 26-го квітня, вже понад місяць перебувають у білоруських в'язницях. Крім них, арештовано також ряд білоруських активістів, які виступають проти об'єднання Білорусі з Росією.

У заяві, адресованій Президентові України Леонідові Кучмі, голові Верховної Ради Олександрові Морозові та голові Народного Руху Вячеславові Чорноволові, керівники БНФ вказують на грубе порушення прав людини режимом білоруського президента Олександра Лукашенка. Вони також висловлюють глибоке занепокоєння долею арештованих громадян України.

Світова спільнота і керівники сусідніх держав не повинні проігнорувати той факт, що в центрі Європи діє промосковський антинародний режим, який загрожує стабільності в усьому регіоні, сказано у зверненні.

Наголошуючи, що права людини не є суто внутрішньою справою однієї країни, керівники БНФ сподіваються, що Президент, Уряд, парламент і політичні сили України захистять міжнародні права і гідностість людини, які зневажає влада Білорусі.

Семеро затриманих громадян України є переважно членами УНСО. Їх звинувачують у хуліганстві у зв'язку з участю в тридцятитисячній чорнобильській демонстрації, яка спонтанно переросла в протест проти проросійської політики О. Лукашенка. Згідно з білоруськими прокурорами, українським громадянам загрожує ув'язнення до трьох років.

Амбасада України в Мінську, а також Міністерство Закордонних Справ України домагаються звільнення арештованих. Минулого місяця заступник міністра закордонних справ Костянтин Грищенко заявив, що відносини між Україною і Білоруссю погіршаться, якщо остання не звільнить українських громадян.

Країни Латинської Америки докоряють ЗСА

Панама. — Тут на черговій щорічній конференції Організації американських держав, латиноамериканські країни, майже одноголосно найгострішу критику спрямували в сторону ЗСА. Причиною такого об'єднаного фронту проти ЗСА став підписаний у березні президентом Биллом Клінтоном антикубинський закон Гелмса-Биртона, в якому говориться про економічні санкції проти закордонних торговельних партнерів Куби.

Цю гостру критику зроблено ЗСА у формі резолюції підтриманої 32 країнами.

Здивовані гостротою мови самої резолюції, ЗСА негайно зареагували на це. З різкою промовою відразу виступила представник ЗСА Гаррієт Беббіт, яка засудила, в першу чергу саму резолюцію, як також і тих, які цю резолюцію підтримали, зокрема ті країни що були союзниками ЗСА в Гаїті та Колюмбії, назвавши це „дипломатичним боягузством".

Кубу було усунено з членства у ОАД ще в 1962 році, як дипломатичний засіб ізолювати Фіделя Кастро та його комуністичний уряд. З того часу кубинські засоби масової інформації без упину критикували ОАД, а її членів називали маріонетками ЗСА.

У Гавані на саму резолюцію речник закордонного міністерства Куби заявив, що „це було справжньою несподіванкою" і подякував країнам-членам ОАД за їхню підтримку.

ЗСА зменшать свої закордонні представництва

Вашінгтон. — Державний департамент підготував список закордонних дипломатичних представництв З'єднаних Стейтів Америки, які буде закрито, якщо Конгрес у наступному фінансовому році знову зменшить видатки на зовнішньополітичну діяльність. Про це повідомила газета „Вашінгтон Пост".

Передусім можуть виявитися закритими американська амбасада в Західньому Самоа, консуляти в Единбурзі, Шотляндія, і Флоренції, Італія.

Ще більших ускладнень очікує Бюро міжнародного розвитку. Кількість його службовців за останні роки зменшилася з 11.500 до 8.000, а в найближчий час відпаде ще 700 осіб.

Така ситуація складається під впливом бюджетних обмежень, в яких вже понад 10 років перебуває Державний департамент. Асигнування на зовнішньополітичну діяльність, в якій беруть також участь Агенція контролі над озброєнням та Інформаційне агентство ЗСА, зменшилися, враховуючи інфляцію, удвічі — до 18.6 блн. дол. у цьому році.

Кількість американських дипломатів за кордоном весь час меншає, офіційних представництв ЗСА за кордоном тепер менше, ніж навіть в часи холодної війни.

На сьогодні З'єднані Стейти Америки мають амбасади у 157 країнах світу, а консуляти — в 81 закордонному місті. Де-

(Закінчення на стор. 3)

Д. Табачник прокоментував схвалення проєкту конституції

Київ (УНІАР). — У середу, 5-го червня, голова Адміністрації Президента України Дмитро Табачник прокоментував схвалення в першому читанні проєкту нової конституції України.

За словами Табачника, позитивним є те, що закріплено рівність усіх форм власности і що ліві парляментаристи залишилися "не лише в чисельній меншості, але й у меншості інтелектуальній".

Прогнозувати дальший хід конституційного процесу Д. Табачник не відважився, проте зазначив, що не виключає успішного завершення і другого читання його у Верховній Раді. Голова Адміністрації все ж вважає, що наявність лівої опозиції із 100 депутатів ускладнює можливість остаточного ухвалення Конституції в парляменті, бо для цього потрібна конституційна більшість - центристська або правоцентристська.

Якщо ж сесія Верховної Ради не зможе ухвалити конституцію і доведеться проголосити референдум, то на нього будуть винесені обидва проєкти конституції: опрацьований Узгоджувальною комісією і той, що пройшов усі читання у Верховній Раді.

Україна готова стати партнером ЗЕС

Париж (УНІАР). — Україна вже сьогодні готова в повному обсязі взяти на себе права і обов'язки, визначені статутом і статусом асоційованого партнера Західньо-европейського союзу, заявив Президент України Леонід Кума 5-го червня.

Виступаючи на Асамблеї Західньо-европейського союзу в Парижі, він сказав, що Україна як держава повинна мати право вступати у будь-яку політичну структуру, яка має тенденцію перетворитися на елемент европейської і трансатлантичної безпеки.

Нагадавши, що Україну багато хто в Европейській спільноті називає ключем до европейської безпеки, Л. Кучма заявив, що бік серйозні зміни на українській землі можуть радикально зруйнувати безпеку на всьому европейському континенті. І допомога Україні у вирішальний для неї час являє собою стратегічне інвестування і забезпечення західньо-европейських інтересів, підкреслив Президент.

Як уже інформовано, минулого місяця українську столицю відвідував представник Великобританії у ЗЕС Джан Голден з метою поглиблення відносин цієї організації з Україною, бо, за його словами, Україна відіграє велику ролю в европейській безпеці.

Відбудеться 15-та конференція української проблематики

Урбана–Шампейн, Ілл. — Цього року Іллінойський університет буде знов вітати українознавчих вчених на 15-ій річній конференції української проблематики, яка відбудеться тут на головному кемпусі цієї визової школи в днях від 17-го до 22-го червня. Програма її нарад вже від місяців стала предметом жвавих дискусій в академічних і науково-дослідних колах України й інших, головно західніх країн. За постановою Наукової ради Української Науково-Дослідної Програми при згаданій високій школі, наради цьогорічної конференції будуть розглядати п'ять головних тем: розвиток найновішої літератури і питання мови в Україні й діяспорі; нові напрями в сучасному мистецтві в Україні й діяспорі; проблеми освіти в Україні та українознавчих студій в діяспорі; сьогочасна політично-економічна ситуація в Україні та її відгомін в діяльності діяспори; преса в самостійній Україні й діяспорі — сучасний розвиток і перспективи.

Крім предметних сесій конференція включатиме дискусійні панелі на літературні, освітні й політичні теми. В рамках її нарад будуть проведені літературні вечори таких авторів як д-р Іларіон Чолган і Оксана Соловей та Ігор Трач (останній з Цвікау, Німеччина).

З нагоди пам'ятних річниць, що їх відзначає український народ цього року, на конференції будуть відзначені окремими сесіями: 10-ліття чорнобильської трагедії, 125-ліття народження Лесі Українки, 130-ліття народження Михайла Грушевського і 140-ліття народження Івана Франка.

На цій науковій імпрезі передбачається біля 100 учасників, включаючи біля 50 доповідачів із ЗСА, Канади, Німеччини і з України, з таких міст як Київ, Харків, Ізмаїл, Львів та Івано-Франківське. Офіційними мовами конференції є англійська й українська. Вступ до конференційних приміщень тільки за запрошеннями.

До Організаційного комітету конференції входять Раїса Братків, президент Фундації Українських Студій в Іллінойському Університеті, і члени Управи фундації Іван Деркач, Віра Гляшевська, Олексій Коновал і Оля Кусик. Нарадами конференції керуватиме Програмова комісія, до якої входять професори Ася Гумецька, Василь Маркусь, Лариса Онишкевич, Ярослав Розумний, Богдан Рубчак і Леонід Рудницький. Заінтересовані справами конференції слід звертатись до проф. Дмитра Штогрина, голови Української Науково-Дослідної Програми, на число телефону (217) 356-9195, факс (217) 356 - 7982.

Конґрес політикує, а законопроєкти не вирішені

Вашінгтон. — Впродовж останніх 14 місяців Сенат вже вдруге відкинув чергову пропозицію конституційної поправки, котра вимагала б від Уряду втримання збалансованого державного бюджету.

У тому нічого дивного, бо всі заздалегідь знали, що ця пропозиція не має можливости бути переведеною в життя, зокрема після того, як зрезигнував сенатор Роберт Пеквуд з Орегону, а на його місце прийшла людина протилежних поглядів. Голосування пройшло голосами 64 до 35, а це на два голоси замало до потрібних 66, щоб здобути перемогу.

Одначе ця справа, як багато інших у Сенаті та Палаті Репрезентантів впродовж останніх днів, не були несподіванками, як для політичних аналітиків, так і для членів Конгресу. Тепер у Вашінгтоні більшість членів Конгресу займається політиканством, тісно пов'язаним із передвиборчою кампанією обидвох кандидатів, а спірні питання та законопроєкти відкладено на дальші пляни.

Натомість у Сенаті та Палаті Репрезентантів обговорюють питання, які не є до вирішення — справа ракетної оборони країни чи нових програм допомоги потребуючим. А паралельно відбуваються пресові конференції, на яких члени обидвох партій підкреслюють недостачу фондів державної медичної програми Медікер і пропонують тимчасові налагодження кризи.

Одначе найбільш популярним заняттям цими днями є складати вину за всі дотеперішні невдачі одні на одних. Воно хоча й не є гідним ділом справжніх політиків, але має своїх прихильників серед громадськости.

Але навіть і ця громадськість починає відчувати, що їхні представники замість вирішувати конечні справи, інтенсивно займаються передвиборчою кампанією в просторих залях і коридорах Капітолю.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ЗА СКАСУВАННЯ СМЕРТНОЇ КАРИ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма підписав розпорядження про створення комісії для підготовки документів щодо заборони смертної кари в Україні. Комісію очолив міністер юстиції Сергії Головатий, який уже давно виступає проти застосування смертної кари. В Україні вже понад шість місяців діє мораторій на виконання смертних вироків. Комісія має підготувати відповідні документи і подати їх на затвердження Верховній Раді.

ЖІНКИ БОРЯТЬСЯ ЗА ПРАВА ДІТЕЙ

КИЇВ. — Координаційна рада Всеукраїнської Спілки Жінок-Трудівниць на всеукраїнському материнському вічі "Україно, діти твої в небезпеці" опрацювала звернення до голови Верховної Ради України Олександра Мороза, у якому сказано: "реаліями нашого часу стало недоїдання, знепритомнення від голоду дітей, деградація освіти, лікування, відсутність гарантії щодо влаштування на працю випускників загальноосвітніх та професійних шкіл". Учасники акції вимагають дотримання прав матерів і дітей.

ПАПА ІВАН-ПАВЛО II В УКРАЇНУ НЕ ПРИЙДЕ

КИЇВ. — Делегація Ватикану, відвідавши Україну, прийшла до висновку, що конфлікт між православними і католиками є перешкодою для приїзду в Україну Папи Івана Павла II. Кардинал Едвард Ідріс Касіді після зустрічі з Президентом України Л. Кучмою зазначив, що міжконфесійні взаємини в Україні є досить напружені і не дають Папі можливости відвідати п'ятимільйонову громаду католиків України.

ВИСОКА СМЕРТНІСТЬ НЕМОВЛЯТ

ЛЬВІВ. — Тут відбулася науково-практична конференція неонатологів та гінекологів і акушерів. Промовці поінформували, що за минулий рік в Україні під час народження померло 2,740 немовлят. Більшість дітей загинуло з причин проблем органів дихання. Фахівці порушили питання чи вміють лікарі зробити первинну респіраторну реанімацію новонароджених. Працівники охорони здоров'я вважають дитячу смертність однією з найгостріших проблем у медицині.

КИЯНИ ЖИВУТЬ НАЙКРАЩЕ

КИЇВ. — На засіданні Кабінету Міністрів, коли затверджувалося рішення звернутися до Президента з кло-потанням звільнити Леоніда Косаківського з посту голови Київської Міської Ради, виступив заступник Косаківського Микола Ламбуцький. Він повідомив, що за даними Київської міської адміністрації, "на загальноукраїнському фоні Київ виглядає непогано". За його словами, майже 67 відсотків міського бюджету в 1995 році витрачено на соціяльні потреби. Ламбуцький також вважає, що Київ стоїть на першому місці за рівнем заробітків і шостому — за рівнем цін. Рівень злочинности за 1995 рік знизився на 23.7 відс. Отож М. Ламбуцький вважає неприпустимим, що ці факти розвитку Києва комісія не врахувала під час перевірки діяльности Л. Косаківського.

КУРОРТНОМУ МІСТОВІ ПОТРІБНИЙ ВІДПОВІДНИЙ СТАТУС

ЯЛТА. — Депутат Верховної Ради України Ігор Франчук має намір виконати свою передвиборчу обіцянку і виставити для Ялти статус загальнодержавного курорту. Спочатку місто має отримати статус республіканської підпорядкованости, а тим часом готуватимуться документи та проєкт закону про статус міста як загальнонаціонального курорту.

ВІДБУВСЯ ШКІЛЬНИЙ КАРНАВАЛ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тисячі школярів взяли участь у традиційному карнавальному поході вулицями міста. Раніше цей карнавал присвячувався Дню піонерів, а тепер його відзначають як свято дитячих організацій. Участь у карнавалі взяло багато дитячих мистецьких та спортових колективів. У день карнавалу діти безплатно переглянули художні фільми і вистави в театрах.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 5-ГО ЧЕРВНЯ, президент Билл Клінтон назначив 50-річного адмірала Джей Джансона головнокомандуючим операціями морської фльоти ЗСА на місце адмірала Джеремі Бурди, який тому три тижні покінчив самогубством. Колеги описують його, як людину розуму, рішучу та скромну, але свідому своїх завдань, який напевно негайно доложить всіх зусиль щоб відновити колишнє добре ім'я американської морської фльоти. У загальному, Джей Джансон, як військовик і старшина має всі кваліфікації на те, щоб займати це становище — він випускник Морської академії ЗСА з 1968 року, пілот-винищувач зі 150 виконаними завданнями під час В'єтнамської війни, командир Другої морської фльоти під час інтервенції ЗСА в Гаїті.

ОФІЦІЙНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЗВІТ з середи, 5-го червня, підтвердив дотеперішні підозріння, що державна програма медичного забезпечення Медікер є в куди більшій небезпеці браку фінансів, як цього сподівалися, що в результаті викликало знову цілий ряд звинувачень від політиків обидвох партій. Республіканці трагічний стан державного медичного забезпечення приписують виключно президентові Биллові Клінтонові та його вето у минулому році на бюджетний законопроєкт, який мав за мету змінити фінансову базу Медікер. Демократи знову оправдуються тим, що згаданий законопроєкт республіканці хотіли перевести, щоб могти вжити гроші з Медікер на покриття їхньої пропозиції зменшення податків.

У СВІТІ

ІРАН ВСЕ В БІЛЬШІЙ мірі продукує зброю на власних підприємствах і вже тепер деяку навіть готовий експортувати. Як заявив головнокомандуючий іранськими сухопутними силами генерал Ахмед Дадбін, військова промисловість країни забезпечує армію стрілецькою і артилерійською зброєю, а також ракетами кляси „земля—земля". У найближчий час Іран почне виробляти нові танки „Зульфукар". Цю грізну машину вперше продемонстровано на військовій параді в Теграні у минулому році. На думку генерала А. Дадбіна, вона є „однією найкращих у світі".

МІНІСТЕР НАФТИ Кувайту Абдель Могсен аль-Мудаадж опрлюднив підготовлену кувайтськими спеціялістами прогнозу щодо дальших потреб світової спільноти у нафті. Вони передбачають, що денне споживання нафти у світі в 2010 році перевищить 90 млн. барилок (1 барилка — 159 літрів). Країни Перської затоки забезпечуватимуть понад 40 відсотків попиту на цей енергоносій. Кувайтський міністер запевнив, що нафта протягом найближчих десятиліть залишатиметься „найважливішим стратегічним товаром" світового ринку, а це означатиме дальше посилення ролі країн Перської затоки в економічному розвитку всієї планети. Тепер щоденний світовий попит на нафту становить приблизно 71 млн. барилок. Країни затоки, включаючи Іран та Ірак, виробляють денно понад 17 млн. барилок. Протягом наступних 15 років вони збільшать видобуток нафти удвічі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Закордонні візити Президента

Читачі "Свободи" добре поінформовані про численні закордонні офіційні візити Президента України Леоніда Кучми, а в газетах України можна часто прочитати звинувачення на адресу керівника держави за витрачання грошей на "розважальні подорожі", які нічого для України не дають.

Чи справді ці подорожі можна назвати розважальними і непотрібними? Очевидно, що ні.

Прокомуністичні, проімперські та інші антиукраїнські сили залюбки використовують усілякі пропаґандивні способи з метою послаблення державної влади та підриву авторитету Президента України в очах народу.

Неграмотних людей в Україні майже немає, зате є багато таких, що не орієнтуються в політиці й схильні довіряти красномовним пропаґандистам. Цим користуються антиукраїнські політичні організації, висилаючи в народ добрих ораторів, які скажуть саме те, що кожного найбільше турбує. І певна частина громадян часто не вміє побачити, що то тільки яскрава реклама, за якою не буде ніяких конкретних дій для поліпшення життя суспільства.

Те ж саме можна сказати і про статті з осудом "увєсєлітєльних" подорожей Президента. Насправді ж це дуже потрібні Україні контакти, за якими слідує ділова, наукова і культурна співпраця майже з усіма країмами світу. Це не лише допомагає світові довідатися про існування в Европі великої держави — України, сприяє її утвердженню у світі, але й допомагає українським керівникам вивчати досвід економічних та політичних перетворень, сприяє розвиткові української економіки, культури, науки тощо.

Президента у цих подорожах супроводжують телеоператори і багато журналістів. Такі подорожі справді дорого коштують, але витрати ці виправдані цілком. Адже після тривалої ізоляції українці не лише мають змогу ознайомитися за допомогою телебачення з екзотичними заморськими країнами, але й побачити з якою пошаною приймають Президента України, як дослуховуються до його пропозицій і нерідко приймають їх у ході праці міжнародних організацій.

Це допомагає українцям відчути гордість за свою батьківшину, за свого Президента й позбутися накиненого протягом століть почуття меншевартости.

Підписані в різних країнах договори сприяють торгівлі. Українські виробники можуть закуповувати те, чого бракує в Україні та продавати свою продукцію. Адже кремлівські колонізатори протягом десятків років збагачувалися, вивозячи з України здобутки промислового і науково-технічного виробничого інтелекту. Після розвалу імперії, користуючись хаосом і безвладдям, російські шовіністи зорганізували активне вивезення з України всього найціннішого: зокрема, військового і цивільного обладнання, найновіших літаків і кораблів, тепловозів і навіть, частково, деяких заводів. Наприклад, тепловозобудівного заводу Росія не мала, але вивезла з незалежної України все необхідне цілком безплатно і тепер їй не треба купувати тепловози в Україні. Український і російський ринки дуже залежні один від одного, проте Росія робить усе можливе, щоб свій ринок унезалежнити від українського і в такий спосіб поставити Україну на коліна. Кремлівські політики часто висловлюють різні пропозиції, мета яких змусити Україну проситися назад до імперії. Головним важелем на цьому на шляху вони вважають підірвання української економіки.

Отож сьогодні Україні доводиться не лише відроджувати все виробництво, але й шукати інших шляхів для отримання стабільних доходів. І великою мірою цьому сприяють офіційні візити Президента. Ізолювання України від світу вигідне тільки ворогам української держави.

Микола Руденко

УКРАЇНА САДЖАЄ КАРТОПЛЮ

Мої земляки сумно жартують: Україна вже догнала Америку, навіть перегнала. Так, скажімо, щодо кольорадського жука ми впевнено випередили ЗСА — Америка безнадійно від нас відстала. Кажуть, навіть у самому Кольорадо він геть перевівся. А тепер, бач, доганяємо щодо гураґанів. Український клімат славиться своєю лагідністю, а тут раптом налетів такий гураґанище, що пошарпав Чернігівщину, Сумщину, Харківщину й навіть Полтавщину. Дуби виривало з корінням, з будинків зривало дахи. Високовольтові лінії шматувало, мов павутиння. Були й людські жертви. А Україна тим часом саджала картоплю. Як і спинив цю роботу гураґан, то не надовго: проревів понад левадами, мов нечиста сила вирвалася з пекла, — і люди знов за лопати. Раніше треба посадити картоплю, а тоді вже лагодити дахи.

Сьогодні картопля вже посходила - триває запекла боротьба з кольорадським жуком та посухою. Я став мимовільним свідком, як київська вдовиця поливала картопельку, аби врятувати від посухи. Городець у неї на пісках, тут посуха особливо дошкуляє. Отож старша жінка тягала воду з сусідської криниці, носила метрів за триста. Відтак розгрібала землю довкола сходів, з горнятка напувала корінці — й пригортала піском. Так вона працювала майже цілий день. Я пригадав матір, яка робила те ж саме, аби нагодувати мене з меншою сестричкою, коли ми були школярами. Саме в цьому й полягає український „парадокс": здається, вже народ має гинути від голоду, а він живе й не дуже скаржиться на своє життя.

Думки В. Міллера

Мені поталанило чути в радіо судження американського амбасадора в Києві В. Міллера — захоплені судження про сучасну Україну. Я ніколи не чує таких прекрасних слів про наш народ і нашу землю. То була справжня залюбленість, котра вміє сама себе пояснити. Ми суворо критикуємо себе за помилки й невдачі в розбудові держави, а В. Міллер називає наш післясовєтський період всенародним подвигом. У мене сльози стояли в очах, коли я слухав цей натхненний виступ. Особливо високо оцінив амбасадор міру свободи, що прийшла в наш край після багатьох століть рабства.

А проте не всі громадяни послуговуються свободою заради народного блага. Комуністи з парляментарної трибуни велемовно прославляють „прекрасне" минуле, котрого ми позбулися, аби прилучитися до цивілізації, від якої відстали принаймні на півстоліття. Безсоромна демагогія й брехня нічим не різняться від пасажів, якими приголомшувала світ сталінська пропаґанда. Будімто вже вимерли з тих бідолах, що десятиліттями отримували по 30-50 копійок на трудодень у сталінських колгоспах. Цього заробітку вистачало лишень на сіль і сірники, а українці виживали тим самим способом, що й сьогодні.

Хто ж винен у тім, що нам усе ще не легшає? Хіба ж не ті, хто навчив нас поливати з горнятка кожне картопляне стебло? Адже ж це ведеться з 1933 року, коли виморили пів України страхітливим голодом, а другу половину привчили до мотижного землеробства. Сотні тисяч тракторів плугарять землю, замулюючи гумусом колись повноводі річки — і це, мабуть, єдина помітна праця, котру вони вельми результативно виконують. Раз і назавжди навчений Сталіном народ живе не з-під тракторного плуга, а з-під допотопної лопати. Так було впродовж совєтських десятиліть, так є сьогодні. Це правда, що люди не поспішають вибирати свої земельні паї з колгоспів — ще й досі бояться комуністів, що захланно рвуться до влади.

68 депутатів Верховної Ради створили групу, котру назвали „Нюрнберґ-2". Її очолили мої колеґи з Гельсінкської Групи — Левко Лук'яненко, Вячеслав Чорновіл, Євген Пронюк. Як зрозуміло з назви, призначення групи полягає в тому, аби домогтися справедливого суду над компартійцями, котрі вчинили не менше злочинів проти людства, ніж німецькі фашисти. Олександер Мороз категорично заборонив оприлюднити деклярацію принципів „Нюрнберґу-2" — на відміну від деклярації іншої групи, що назвала себе „Союзом". Її призначення також зрозуміле з назви: ця група поклала своєю метою відновлення СССР, куди вони сподіваються прилучити й Україну. Неприхована зрада батьківщини, що декляруєтся з парляментарної трибуни — і голова Верховної Ради офіційно надає слово зрадникам. З цього ясно, яка атмосфера сьогодні панує в нашій державі. Чи можна повірити, що цей парлямент здатний прийняти гідну нашого народу конституцію?..

Якщо вже ми назвали Українську Гельсінкську Групу, доречно нагадати, що цього року сповнюється 20 років від її заснування. Росія відзначила ювілей Московської гельсінкської групи доволі поважно, хоч МГГ зробила менше, ніж УГГ. Це добре відомо, не хочу деталізувати. Досить уже того, що ми ніколи не розпускали свою групу, як це зробили москвичі. Десятки українських гельсінкців пройшли через концтабори й відразу ж після повернення заснували Українську Гельсінкську Спілку, із якої виросла Республіканська Партія України.

Уряд Російської Федерації запросив із ЗСА засновника МГГ проф. Юрія Орлова, його прийняв сам Б. Єльцин. Гадаю, це потрібніше було Б. Єльцинові, ніж Ю. Орлову. А проте Орлов побажав йому перемоги у виборах, хоч і засудив кровопролиття в Чечні. Слід сподіватися, що український Уряд також не забуде про двадцятиліття УГГ, котре надійде в листопаді.

Колгоспи — анахронізм

З травня живу за містом, поміж лісів і озер. Щоранку чую під вікном: „Молоко, молоко! Кому потрібне молоко?" Це селяни з Нової Греблі, ведучи за роги свої навантажені молочними банками велосипеди, співучими голосами будять дачників. Нерідко розпитую в них про життя-буття. Про колгосп говорять без пошани, але й без ненависти — радше з байдужісню. Тримають по 2-3 корови, по кілька свиней. Так було лише за часів НЕП'у. Взагалі кажучи, українське село сьогодні живе значно краще, ніж за совєтської влади. А колгоспи животіють, щороку занепадаючи. Так воно й мусить бути — вони своє віджили. Але виникає питання: хто ж господарюватиме на колгоспних нивах, що вимірюються не сотками від гектара (кажу про індивідуальні садиби), а мільйонами гектарів? Оті чорноземні мільйони становлять не лише найголовніше багатство України, а багатство ґльобальне, загальнолюдське. І воно винищується бездарними оранками, що не лише не збагачують наш народ, а роблять його злидарем. Як довго це триватиме? Відповідь проста: доки не буде витіснена з економіки комуністична мафія. Особливо міцно вона вкоренилася в колгоспах. В цих умовах у процеси еволюційні не вірю, потрібні революційні дії під наглядом держави. Але для таких дій необхідне відповідне законодавство. Та звідки ж воно візьметься, коли Верховна Рада заполонена комуністами?..

Треба сподіватися лише на Бога, щоб врожай 1996 року якось прогодував наш народ. Сівба була проведена вкрай погано. Вона в багатьох районах переривалася через відсутність пального, втрачені оптимальні строки. 820 ~~млн.~~ тис. гектарів не засіяно кукурудзою, а взагалі лишилося не засіяної ріллі 1.5 ~~млн.~~ тис. гектарів. Такого в Україні не траплялося з перших повоєнних років.

Тим часом ті, хто гальмує земельну реформу, сьогодні звертаються до Президента: рятуйте сільське господарство! Воно в катастрофічній кризі. А як інакше його можна рятувати, коли не широким запровадженням фармерства? Проте кожен, хто хоче стати фармером, змушений пережити пекельне ходіння по муках, аби отримати землю й кредит. Найчастіше на нього чекає відмова.

Не краще стоїть справа і в промисловості. Важко уявити, що ми робили б без атомних електростанцій, котрі виробляють 43 відс. електроенерґії. Вугілля в Україні вистачить на кілька століть, якщо його використовувати розумно. І в той же час ми закуповуємо вугілля в Польщі. Наші власні шахти вимагають або закриття, або докорінної реконструкції. Треба будувати десятки, сотні нових шахт.

Надзвичайно глибоко вразила промисловість криза неплатежів. Заборгованість держави щодо заробітної платні становить 700 мільйонів долярів. Ця сума наближається до тієї, котру нам погодився надати Міжнародний Фінансовий Фонд у вигляді позики. А треба ж іще сплачувати Росії й Туркменії за ґаз і нафту. З цього видно, як важко Україні виборсатися з кризових тенет. На жаль, це не вельми хвилює багатьох директорів підприємств — вони купують для себе дорогі автомашини та розкішні меблі для кабінетів. Таке марнотратство стало своєрідною пошестю. У травні Л. Кучма видав указ, котрий забороняє дбати про директорський комфорт доти, доки бодай один робітник в Україні не отримав заробітної платні за останній місяць. В указі, звичайно, інакше написано, але зміст саме такий. Безумовно, цей указ Президента в народі було сприйнято з задоволенням.

Зате указ Президента, оприлюднений 27-го травня, в багатьох громадян України викликав подив і розчарування. Йдеться про звільнення Є. Марчука з посту прем'єр-міністра. Марчук справляв враження сильної, розумної й доволі компетентної людини. До того ж він зарекомендував себе як гідний пошани український патріот. Часом прослизали чутки, що між ним і Президентом не склалися гармонійні відносини. Та все ж ніхто не сподівався, що Л. Кучма не захоче з ним співпрацювати. Надто вже банально виглядає написане правило, за яким сильні світу цього люблять тримати біля себе згідливих і безликих. Про Л. Кучму так не хотілося думати.

Звільнено Є. Марчука в зв'язку з тим, що його

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про наших матурантів, ґрадуантів і глядачів-десперантів

Червень — це найбільш хвилюючий місяць, коли йдеться про шкільні церемонії, бож це завершення шкільного року. Майже кожна родина зв'язана в якийсь спосіб з ними, якщо не з приводу дітей в родині тоді напевно ділимо радість знайомих.

Наші українські діти тут стають ще і перед дилемою закінчення академічного року в українських суботніх школах. Одночасно багато з них закінчує, власне, навчання в американських середніх школах, яка завершується урочистою церемонією ґрадуації з роздачею дипломів та нагород, але в школах українознавства все ще триває традиція, привезена з колишньої батьківщини, а це матура.

Коли ж тепер численні наші діти закінчили, як звичайно, з успіхом американську середню школу та ще й отримали в більшості нагороди, то ми завважуємо із жахом, що щораз меншає і меншає кількість „матурантів" українознавчих шкіл. Підтвердженням цього від'ємного процесу хай буде цьогорічна кількість абсольвентів шкіл метрополії Ню Йорку, де матуру склало „сума сумарум" аж 20 учнів! Чи це не замале число? Не хочеться вірити, щоб серед української спільноти метрополії світу було так мало молоді шкільного віку, з яких виростатимуть майбутні матуранти. Ми, на жаль, не маємо точного перепису і евіденції українського населення і якось ніхто не старається знати, скільки нас насправді залишилося українцями, однак усі, хіба, здаємо собі справу, що треба на сотні рахувати українські родини, в яких є діти шкільного віку. Коли в двох українських школах Ню Йорку матуру склало тепер 10 дітей, в Нюарку — п'ять, а в Йонкерсі і Пассеіку — чи можна собі уявити? — ні один, то маємо ще один доказ, як завмирає наша громада, а передусім як відпадають від української спільноти щораз дальші покоління. Бо молодь у віці 17 років — це вже діти батьків, які самі недавно ходили тут до шкіл, як загальних, так і українознавчих, і тільки від тих батьків залежало виховання теперішньої молоді. Постійно чуємо виправдування і скарги на розсипання родин по околиці, на далекі віддалі, що не дозволяють на приїзд у суботу на це додаткове українське навчання. Але коли покопаємо глибше під корінь тих причин, то вони знайдуться насамперед у байдужості батьків, часом на поставлення на чільне місце спортових чи інших суботніх приємностей, а далі все зведеться до щораз більшого браку позитивного ставлення щодо українства і намагань до затримання своєї, з часом зовсім непотрібної, національної ідентичности.

І тут насувається ціла ширина проблеми, яка тепер так у нас усіх нуртує, а це — те безупинне завмирання українського життя в загальному, а культурно-освітного зокрема. Якщо добре застановитися, то яке право маємо в цій ситуації на те, аби постійно нарікати на вживання російської мови в Україні, якщо ми тут не робимо найменшого зусилля, щоб поширити знання української мови трішки поза словник щоденних кухонно-побутових слів, що в деяких родинах є єдиним засобом української конверзації?

Усвідомім собі добре, що в 1996 році вийшло із цілої великої метрополії Ню Йорку аж 20 матуральних випускників — 20 молодих людей, які мають сьогодні, припустім, сяке-таке знання мови, літератури і культури своїх предків. Уявім, скільки із тих 20 матиме за 10 років українські родини. А що буде з їхніми дітьми, хто вони будуть? Аж страшно подумати про майбутнє української спільноти в ЗСА!

Пробачте, дорогі читачі, що такі чорні думки насунулись О-ці в цей радісний час ґрадуацій та забав. Але таки і в цих думках просвічує ясний промінчик надії. Ось читаємо в нашій пресі звіт про матуральну забаву в Торонто, а там було 72 молодих людей, які закінчили школи українознавства. Значить, виглядає, що Канаду більше болить питання української ідентичности, тому повідомлення звідтіля будять надію. Тож надіймося, що такий стан там і залишиться. А як буде у нас?

О-КА

Едвін Фулнер

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ КОМУНІЗМУ

Ми в Америці маємо пам'ятники, що увіковічнюють славу тих, хто загинув у Громадянській війні, у двох світових війнах, у голокості, у русі за громадські права. Але у нас немає пам'ятника в честь 100 мільйонів жертв найбрутальнішого ґеноциду, що будь-коли зазнало людство, а саме комунізму.

На щастя, ця груба помилка врешті-решт має бути виправлена. У 1993 році, понад 75 років з того часу, як большевики здійснили свою революцію, Конґрес прийняв, а президент Клінтон підписав закон, що санкціонує пам'ятник жертвам комунізму.

Давно пора, бо у всій світовій історії жодна політична ідеологія не прирекла більше людей на кровопролиття, ніж утопічні мрії Маркса. Навіть Гітлер, один з найбільших у світі навіжених убивць, закатував лише 1/10 частину людей, порівнюючи з тим, що зробили послідовники Маркса. Однак більшість американців все ще не мають уяви, наскільки кривавою є комуністична спадщина. Скільки американців знає, наприклад, що від 1917 до 1987 року комуністичні диктатори у колишньому Совєтському Союзу знищили 62 мільйони людей? А скільки знає, що в Китаї було вбито 38 мільйонів? Лише ці два комуністичні режими витоптали 100 мільйонів людських доль — на 25 мільйонів жертв більше, ніж спричинила чорна чума, найсмертельніше лихо минулого.

Ці підрахунки навіть не враховують жертв менших комуністичних режимів, таких як Камбоджа, де 2 мільйони померло від рук Поль Пота, Хмер руж; В'єтнам, де 850 тисяч людей були принесені в жертву вищій славі Го Чі Мінга; Етіопія, де десятки тисяч були замордовані під час „червоного режиму" Минґісту Хайле Маріяма; Куба, точну кількість жертв якої, що, без сумніву, вимірюється в десятках тисяч, знає лише Фідель Кастро.

І хто б не намагався применшити жахи комунізму (найчастіше тому, що вони прирівнювали загрозу для людства зі сторони ЗСА до тієї, що створювали ці повторні режими), автограф комунізму завжди був один: смерть.

Тим, хто забуває минуле, судилося повторити його, сказав філософ Джордж Сантаяна. Саме тому меморіял жертвам комунізму є необхідним і належним.

Майбутні покоління повинні знати, що коли безжалісна ідеологія нав'язується силою — навіть з „найкращими намірами" — результатом стає масове винищення людей. „Тому я з великою честю, — сказав президент Дослідного Інституту Зовнішніх Справ The Heritage Foundation, — прийняв запрошення працювати в Дорадчому комітеті меморіялу".

Меморіял також прославлятиме героїв, що наблизили перемогу над тиранією на Заході. Як слушно зауважив мій колеґа та борець проти холодної війни Г'ю Нютон, кому ми завдячуємо ідею антикомуністичної Залі Героїв, — без таких людей як Роналд Реґен, Марґарет Тачер, Папа Іван Павло II, Лєх Валенса і Олександер Солженіцин, ми все ще переживали б, що мусимо торгували з Росією ракетами замість мирної продукції.

Як і належиться меморіялові жертвам спонзорованого урядом насильства, проєкт буде фінансуватися повністю приватними коштами. Наша мета є зібрати 100 мільйонів долярів — один доляр на кожну жертву зі 100 мільйонів жертв Маркса і Мао.

Крім списку всіх жертв комунізму та Залі Героїв, меморіял також зображатиме Залю Безчестя — залишки комуністичної безгуманности до людини, включаючи частину Берлінської стіни, відтворені бараки з совєтського ГУЛаґу, „кімнату" Ганойського Гілтону, камеру ганебного Острова Сосен Фіделя Кастро.

Якщо б ви хотіли приєднатися до нас і зробити свій внесок до створення цього меморіялу, я закликаю вас зробити це. Прошу писати на адресу: The Vactims of Communism Memorial Foundation, P.O. Box 1997 Washington, DC 200131997. Маркс, Ленін, Сталін і Мао не будуть забутими, так само як ми ніколи не повинні забути і їхніх жертв.

Переклала з англійської
Ірина Гула

Відлуння Чорнобиля в Ню Йорку

Десяту річницю найбільшої досі катастрофи, яка навідала Україну, а це вибух в Чорнобильській АЕС, відзначувано в Ню Йорку довго і широко на різні способи та різними організаціями.

Серію зустрічей, доповідей та пропам'ятних відзначень розпочав бенкет в приміщеннях бібліотеки Колюмбійського університету увечорі 8-го квітня, господарями якого були Постійна Місія України в ООН і Фундація Допомоги Дітям Чорнобиля. Численно зібрані гості з українсько і американської спільноти вислухали зворушливе відкриття цього пропам'ятного вечора депутатом ВР Володимиром Яворівським, який є одним із творців ФДДЧ та одним із перших борців за виявлення правди про вибух у Чорнобилі. Гостей привітав директор Інституту ім. Гаррімана при Колюмбійському університеті д-р Марк Ван Гейґен і представив ректора університету Джорджа Руппа.

Ряд промов розпочав постійний представник України до ООН амбасадор Анатолій Зленко, відтак слово забрав віцепрем'єр України для гуманітарних справ Іван Курас, а Віра Гладун відчитала привітання від Президента України Леоніда

А. Зленко
(Світлив Т. Ференцевич)

Кучми. Особливо увагу присутніх, серед яких був ряд представників різних організацій, викликало слово відомої телевізійної журналістки Ровз Ейбрамс, яку тепло, як приятельку, представила Надія Матківська. Р. Ейбрамс побувала в Україні, де підготовила окрему програму про Чорнобиль і бачила спустошення, яке ця трагедія ширить. Тому вона закликала українців у ЗСА, щоб старалися постійно далі пригадувати про Чорнобиль. Фільмовий артист українського походження Джек Паленс не міг прибути на бенкет, але прислав своє привітання, яке відчитав Йосиф Вена, член Управи ФДДЧ. Коротко говорили також д-р Зенон Матківський, президент ФДДЧ, і Кейті Койн від лікарні св. Барнабаса, що від 1989 року пересилає допомогу в ліках і вивінуванні в Україну. Вечір закінчився словом В. Яворівського і святочним запаленням свічок, яке перевела Ксеня Кизик,член Управи ФДДЧ.

На бенкеті були присутні представники ряду чужинецьких місій при ООН, між ними Німеччини, Австрії, Японії, Франції та інших держав.

Чергового дня переведено наукову конференцію в Колюмбійському університеті, яка в цілості була присвячена проблемам Чорнобиля та в якій брали участь фахівці як з України, так і з ЗСА. Конференцію відкрив директор д-р М. Ван Гейґен, а першим промовляв амбасадор України у Вашінґтоні, сам колишній голова Партії Зелених д-р Юрій

Ю. Щербак

Щербак. Огляд розвитку чорнобильської трагедії подав проф. Дмитро Гродзінський з Академії Наук України, а відтак впродовж цілого дня переведено три сесії з численними панелістами. Перша сесія, якою проводив проф. Олександр Мотиль, була посвячена соціяльним і політичним наслідкам Чорнобиля, друга питанні енергії у майбутньому, модератором якої була Вірджінія Джадсон, голова аналізи плянування енергії із стейту Коннектикат, а третя реакції міжнародних сил на чорнобильську катастрофу, яку вела Кейті Вотер з колишнього Інституту контактів совєтсько-американських.

Окремо виступив республіканський конгресмен, приятель українців Бенджемін Гілмен. В полудневих годинах відбувся спільний полуденок, де головним промовцем був В. Яворівський, який щераз підкреслив, що нас-

І. Курас

лідки Чорнобиля будуть ще довго видимі та що після замовчування ширини катастрофи щойно тепер вона є ясна у всій своїй силі.

Громада Ню Йорку відзначила сумну річницю 10-річчя атомової катастрофи в Чорнобилі у п'ятницю, 28-го квітня, беручи масову участь у Соборному Молебні в катедрі св. Патрика, про що було окреме звідомлення у нашому щоденнику. Того ж дня в Українському Інституті Америки відкрито виставку світлин і картин на відео, за ініціятивою нюйоркського Відділу „Виклику Чорнобиля'96" під проводом д-р Лева Добрянського, і ця виставка відбулася впродовж трьох днів .

В неділю, 28-го квітня, в двох католицьких церквах Н ю Йорку, а це в Асторії та при 7-ій вулиці в Ню Йорку були відправлені Служби Божі в намірені жертв Чорнобиля з участю парафіян та молоді в одностроях. Завершенням сумних святкувань у Ню Йорку був „голодний обід" в Українському Народному Домі, підготований і переведений місцевим Відділом „Виклику Чорнобиля'96" в неділю, 12-го травня. Незважаючи на День Матері, заля була вщерть виповнена, а серед почесних гостей можна було побачити численних представників Постійної Місії України в ООН із амбасадором А. Зленком з дружиною на чолі. Цих гостей, між якими був також начальник Управління інформації в міністерстві закордонних справ України, Юрій Сергеєв, привітав голова комітету д-р Л. Добрянський, який також привітав поіменно усіх членів свого комітету, а відтак попросив пароха св. Юра о. Патрикія Пащака, ЧСВВ, до молитви. Дальше програмою вміло вела Надія Савчук, член комітету „Виклик Чорнобиля'96" запрошуючи амбасадора А. Зленка першого до слова. А. Зленко в аналітичному слові представив щераз існуючу гостру ситуацію з економічними та здоровими наслідками вибуху в Чорнобилі та подав перегляд усіх акцій, зв'я-

Р. Ейбрамс

заних із тим сумним 10-річчя, що відбулися саме в Ню Йорку. При тому дякував особливо українській громаді за усі зусилля для гідного відзначення 10-річчя так тут, як і у Вашінґтоні і за ве-лику фінансову допомо-гу, яку ця громада дала. А. Зленко не забув при тому привітати присутних на „голодному обіді" усіх матерей.

Прозірки роблені в Чорнобильській зоні проф. д-р О. Біланюком показав Л. Добрянський. В дальшій програмі Любарт Ліщинський виголосив, як завжди мистецько, три поезії посвячені чорнобильській трагедії пера українських жінок-поетес, щоб в цей спосіб також відзначити День Матері. Лаврентія Туркевич відспівала при супроводі бандури три думи, пояснюючи їх значення.

„Голодний обід", що складався лише зі скромного печива і кави, закінчив молитвою о. Панкратій Крисів, парох української православної церкви Всіх Святих в Ню Йорку, а Н. Савчук подякувала комітетові під проводом Стефанії Косович за підготову цієї скромної перекуски.

О. К.

Л. Ліщинський
(Світлив Я. Кулинич)

Спроба...

(Закінчення зі стор. 1)

менту з боку парламентської Президії та голови Верховної Ради О. Мороза; систематиматичні порушення О. Морозом реґламенту і конституційних норм; нездатність організувати ефективну законотворчу працю парламенту; політику ідеологічного упередження голови Верховної Ради при організації обговорення багатьох питань на засіданнях сесії і Президії; систематичне провокування головою парламенту політичного протистояння у парламенті та щодо виконавчої влади; нелегітимність голови Верховної Ради, обраного 171 голосом, що значно менше, ніж половина фактичного сьогоднішнього числа депутатів, яких є 416.

Для забезпечення кращої праці парляменту згадані 170 депутатів запропонували включити це питання до порядку дня сесії.

Головуючий на сесії заступник голови Верховної Ради Олександер Ткаченко запропонував проголосувати за включення до порядку денного сесії питання про відкликання О. Мороза з посту голови парламенту в червні. "За" проголосували тільки 169 депутатів, тому питання зняли з порядку денного і Верховна Рада приступила до розгляду інших питань, уже під головуванням О. Мороза.

Пленарні засідання триватимуть до 7-го червня, а наступний тиждень депутати присвятять праці в комісіях. З 18 до 23-го червня знову відбудуться пленарні засідання, а четвертий тиждень депутати працюватимуть в округах.

На 11-го червня у Верховній Раді заплановано День Уряду.

Україна...

(Закінчення зі стор. 2)

обрано депутатом Верховної Ради, а депутати, мовляв, мають працювати лише в парламенті — й ніде більше. Проте десятки інших депутатів за сумісництвом працюють на відповідальних державних постах і до них чомусь не застосовується це правило. Телекоментатор, котрий оголошував цю новину, прокоментував її в такий спосіб: Марчук, буцімто, не любив чорнової роботи й надміру дбав про власний імедж. Не знаю, чиї це судження, але вони дозволяють зазирнути поза лаштунки влади. Гадаю, саме імедж Марчука, що й справді зростав, виявився причиною його звільнення. Але може статися, що Марчук відіграє ту ж саму ролю стосовно Л. Кучми, яку цей останній відіграв стосовно Л. Кравчука.

Є. Марчук висловився про своє усунення без будь-яких образ: мовляв, Президент зробив те, що вважав за потрібне. Це його законне право. І завершив сумним пророцтвом: Україні ще довго видиратися із злиднів. Мабуть, це й справді так.

Напівтаємна візита

Серед травневих подій привертає увагу напівтаємний приїзд Черномирдіна до Києва. Відомо одне: він зондував, як стоять справи з готовістю України пожертвувати Севастополем. Якби Україна погодилася на таку жертву, Єльцин відразу б приїхав до Києва і договір про дружбу з Росією був би негайно підписаний. Хочеться вірити, що звільнення Є. Марчука з посту прем'єра не пов'язане з цією проблемою. Було б гірко, якби Україна не вистояла в цій боротьбі. (Коли вже була готова ця стаття, з Москви надійшло повідомлення: Боріс Єльцин до виборів у Росії не плянує поїздки в Київ. Отже Україна, слава Богу, не виявила поступливости щодо Севастополя).

Яку спадщину ми отримали від імперської Москви можна судити з такого факту: в арсеналах України зберігається понад 400,000 тонн боєприпасів, що застаріли й уже не придатні для використання. Деякі з них лишилися іще з Першої світової війни — їм близько сотні років. Совєтські органи влади не дбали про їхню утилізацію — серед безлічі тяжких проблем на наші плечі лягла ще й така. І це лише окремий факт із тисячі інших, що показують, як тяжко колишній колонії утверджувати справжню незалежність.

А проте Україна вступає в літо, ліси й зелені луки пишаються красою. Кують зозулі, заливаються співом солов'ї. Я багато їздив, багато бачив, але такої прекрасної землі не бачив ніде. Закінчу словами тієї вдовиці, котра горнятком поливала картоплю:

— Хіба ж я не розумію, в чому наші труднощі? Чоловік з жінкою розходяться — і як їм важко починати нове життя! А тут розійшлися великі держави.

Але вона не засуджує нашого розлучення з Москвою — Москва згноїла в концтаборах її немолодого батька. Згноїла за так званий український буржуазний націоналізм. Цим сказано все.

ЗАПРОШЕННЯ ДО СПІВПРАЦІ

З СВІТОВОЮ РАДОЮ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ СКУ

Комісія Світової Ради Суспільної Служби СКУ, а саме, Комісія наслідків Чорнобиля, Професійно-дорадча комісія, Комісія споріднень та Дирекція Однодолярного місячного фонду „Долар для України" потребують добровольців для посилення і поширення праці.

Ми є зацікавлені добровольцями з різних ділянок суспільного, наукового та побутового життя. Без огляду на місце проживання заохочуємо людей доброї волі приєднатися до нас для добра України у праці з українським народом. Кожна ділянка в розбудові демократичної української держави надзвичайно важлива, а ми можемо кожному уможливити допомогу у цьому процесі. Наші контакти поширені по всій Україні.

З терену Торонто негайно потрібно добровольців до адміністрації та книговедення.

Просимо всіх зацікавлених зголошуватися про дальші інформації до бюра Світового Конґресу Українців. Адреса: World Council of Ukrainian Social Services, 2118 A Bloor St. W., Toronto, ON.,M6S 1M8; tel.: (416) 762-1108, fax: (416) 7628081.

Комюніке Середовища УГВР, ДемПУ і ОУНз

Згідно з прийнятою декларацією Середовища Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Демократичної Партії України (ДемПУ) і Організації Українських Націоналістів за кордоном (ОУНз), всилу близькости ідейно-програмових і практично-політичних положень, члени Середовища УГВР і ОУНз стають асоційованими членами ДемПУ. Цей наш крок є поглибленням та посиленням консолідаційного процесу в українському політикумі в Україні та в діяспорі. Ми надіємось, що він послужить прикладом для наслідування іншим політичним формуванням.

Із встановленням української держави, що було метою наших програм і дій, Середовище УГВР і ОУНз прийняли рішення, що будуть далі всебічно допомагати у розбудові і закріпленні української держави та національно-демократичних сил, без перенесення своїх організаційних структур в Україну. Ми вважали, що в багатоманітному і розрізненому політичному житті в незалежній Україні кожна закордонна політична формація може знайти свого ідейно-програмового відповідника на батьківщині, без того, щоб його „дублювати". Тому ми вірішили посилити співпрацю з уже існуючими політичними формаціями на батьківщині і асоціятивним шляхом влити наш політичний потенціял у національний політикум в Україні. Ми виступаємо за порозуміння і співпрацю з усіми політичними силами, які протидіють імперським неокомуністичним тенденціям і тоталітаризмові взагалі.

Наша спільна батьківщина — Україна. Чим швидше у ній переможе демократія, економічна свобода і патріотизм, тим швидше ми виконаємо основоположну частину наших програм — середовища УГВР та ОУНз входять, як асоційовані члени та прихильники Демократичної Партії України, щоб разом працювати на благо нашої спільної матері — України.

Голова Демократичної Партії України (ДемПУ)
— В. Яворівський

Голова Організації Українських Націоналістів за кордоном (ОУНз)
— А. Камінський

Голова Середовища Української Головної Визвольної Ради (УГВР)
— Є. Стахів

ДЕКЛЯРАЦІЯ

Демократичної Партії України (ДемПУ), Організації Українських Націоналістів за кордоном (ОУНз), Середовища Української Головної Визвольної Ради (УГВР)

Враховуючи зміни в статусі та суспільно-політичному устрою в Україні, а також нові геополітичні реалії, виходячи з близькости ідейно-програмових положень та практично-політичних цілей наших організацій, викладених у спільному комюніке, і маючи на меті тіснішу співпрацю задля зміцнення патріотичних сил в розбудові самостійної демократичної України, ми погодились:

1. Утворити політичне об'єднання на правах асоційованого членства з Демократичною Партією України, без перенесення закордонних організаційних структур в Україну.

2. Визначити, що форми та методи нашої співпраці будуть мати характер, що не суперечить законодавству жодної з наших держав.

Ми наголошуємо, що основним нашим завданням буде консолідація українського суспільства в ім'я утвердження державної самостійності України, якнайскорішого подолання економічної кризи й стабільного зростання добробуту народу. Ми також прагнемо порозуміння й співпраці з усіма політичними силами, які виступають за незалежну демократичну Україну.

Голова Демократичної Партії України (ДемПУ)
— В. Яворівський

Голова Організації Українських Націоналістів за кордоном (ОУНз)
— А. Камінський

Голова Середовища Української Головної Визвольної Ради (УГВР)
— Є. Стахів

За Українсько-Демократично-Республіканську Партію (УДРП)
— А. Лисий
За голову УДРП

ЗСА...

(Закінчення зі стор. 1)

які американські дипломатичні місії відкрито цілком недавно у висліді виникнення нових незалежних держав і нормалізації дипломатичних стосунків з іншими. Наприклад, у Македонії та В'єтнамі. Разом з тим від 1993 року ЗСА закрили свої амбасади у п'яти країнах, а консуляти — у 26 містах, зменшивши кількість працівників закордонних служб на 2,000 осіб.

В АЛЯСЦІ, НА ПІВНІЧ ВІД СТОЛИЦІ стейту Анкорадж, у середу, 5-го червня, через брак дощевих опадів і з уваги на присутність сильних вітрів розгорівся нестримний вогонь. Вогонь від ранку до пополудня потроївся в розмірі на понад 30,000 акрів і вже спалив 150 житлових будинків. Слідчі покищо не мають точних даних про те, що саме спричинило це нищівне страхіття.

В 40-ий день відходу у вічність нашого найдорожчого МУЖА, ТАТА і ДІДА

св. п.

ЛЮДВІКА ЯЦКІВА

буде відправлена поминальна СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в суботу, 8-го червня 1996 р. о год. 7:30 ранку в церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

Про молитви за спокій душі покійного просить

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з ріднею і українською громадою, що в суботу, 25-го травня 1996 р. відійшла у вічність по довгій і тяжкій недузі колишня артистка українських театрів на рідних землях

бл. п.

МАРІЯ КАВКА

ПАРАСТАС відбувся у вівторок, 28-го травня ц.р. у похоронному заведенні Бугая в Гемтремку, Миш., а

ПОХОРОН в середу 29-го травня ц. р. з церкви Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії на кладовище Вудлан.

Залишила у смутку:

чоловіка — МИКОЛУ
дочку — ОКСАНУ з чоловіком МАР'ЯНОМ ЗАРЕВИЧЕМ
сестру — АНГЕЛИНУ КОРДУБУ
брата — ОСИПА БАРТКІВА з дружиною ГАЛИНОЮ
внуків — д-ра ОРЕСТА КАВКУ
— ЛІДУ КАВКУ
— ЛІДУ ВОРИК з чоловіком ПЕТРОМ
— д-ра ЗЕНОНА ЗАРЕВИЧА
— БОГДАНА ЗАРЕВИЧА і
правнучку — ЛАРИСУ ВОРИК
та ближчу і дальшу родину .

Вічна їй пам'ять!

Референдум Світового Братства Вояків УПА

В суботу, 11-го травня ц. р., відбувся референдум Світового Братства Вояків УПА. Вшановано пам'ять померлих членів.

Участь взяли члени Управи, Контрольної комісії і Суду чести ці, які проживають в ЗСА, а делегати з Канади, Австралії і Европи прислали свої повновласті та пропозиції до діючої Президії Світового Братства та до голови Номінаційної комісії, яку очолив із ЗСА Микола Грицковян, а до її складу входили: Микола Кошик з Канади, Дмитро Грицько-Цяпка з Австралії і Степан Мудрик-Мечник з Европи. Головою Президії був обраний Лев Футала.

Після звітів відбулася дискусія. На внесок голови Контрольної комісії Степана Голяша, який передав Ірині Камінській звіти, поставлено знесок на уділення абсолюторії, який присутні прийняли.

На внесок голови Номінаційної комісії, узгіднений письмово з іншими членами, запропоновано і вибрано Президію в складі: голова — Лев Футала (ЗСА), заступник голови — Богдан Крук (ЗСА), заступник голови Микола Кошик (Канада), заступник голови Степан Мудрик (Европа), заступник голови Дмитро Цяпка (Австралія), секретар — Мирослав Климко і касир Михайло Ковальчин; Контрольна комісія: голова — Степан Голяш (ЗСА), Петро Мицак (Канада), Василь Зброжик (Европа), Юрій Борець (Австралія), Ірина Камінська (ЗСА); Суд чести: голова — Микола Грицковян, Микола Кулик, Марта Філь і Богдан Костик.

Над пляном праці відбулася дискусія, де між іншими справами прийнято постанову застановитися і точно провірити можливості відзначення у 1997 році 55-річчя з дня постання УПА та 50-річчя Великого Рейду УПА у Західню Европу.

Переобраний голова подякував за довір'я і на цьому закрито референдум Світового Братства Вояків УПА.

М. К.

Допомога української громади Міннеаполісу Волинському Університетові

Створенню Фонду ім. Лесі Українки у Волинському Університеті сприяла грошова допомога в сумі понад 3,000 дол., яку привезло торік влітку подружжя Михайло та Надія Каркоць з Міннеаполісу від української громади. Із цих фондів буде виділено стипендії для кількох студентів із бідних родин.

З ким би із викладачів не розмовляв сьогодні, вони з приємністю згадують спілкування із двома представниками діяспори, які виконали благородну місію. Всі пам'ятають їх виступи перед науковою радою, на зборах якої заокеанські земляки і вручили дарунок від частинчих українського світу ЗСА задля розвитку освіти у поліському краї, підтримки талановитої молоді. Перебування гостей було ознаменоване і передачею ними в музей університету прапорів Визвольних змагань, а в бібліотеку історичного факультету — книг і журналів, що їх видавали українські громади в минулі роки. Перебування Каркоців в університеті закінчилося символічним актом — їм обом присвоєно звання почесних членів вченої ради.

— Відверто скажу, без цього внеску доброчинних українських патріотів Міннеаполісу важко було б започаткувати наш фонд, — сказав професор, ректор Волинського Університету Іван Олексеюк. — Недавно наша ідея оформлена юридично. Цей фонд є неурядовою благодійною організацією, яка покликана мобілізовувати всі сили, всі структури суспільства для здійснення програми освітнього, культурного розвитку волинського регіону. Фонд стоїть на сторожі прав та свобод учасників освітнього процесу, сприяє їх якнайкращому самовираженню. В рамках фонду діятиме також Волинська школа бізнесу, відкриються ліцей, гімназія, мала академія наук — для обдарованих дітей, які в майбутньому стануть нашими студентами. Саме через цей фонд, сподіваюсь, буде можливість налагодити міцні контакти із науковими центрами європейських та американських країн, вихідцями з Волині, котрих є рясно у світі, передусім, у ЗСА та Канаді. Це робитиметься заради однієї мети — ознайомлення наших вихованців із сталими демократіями, утвердження в їх свідомості гострої потреби в необхідності перемін, без чого нам не бути.

Значна частина новацій у вузі пов'язана саме з ім'ям ректора, якого обрали на цю посаду влітку минулого року всім колективом викладачів. Тепер тут діє 14 факультетів, де студенти набувають 37 спеціялізацій, складовими вузу є інститути соціяльних наук, мистецтв, здоров'я і фізичної культури молоді. Протягом нинішнього і наступного років здійсниться ще багато задумів. Вводитимуться фахи землевпорядників, які неабияк прислужаться під час земельної реформи, започаткуються підготова екологів, медичних психологів, відкриється відділ французької мови на факультеті романо-германської філології.

Волинському Університетові важко буде здійснити все задумане, адже сьогодні всякий розвиток в Україні стримується через нестачу фондів, фінансову скруту, в якій опинилися всі вузи. Університет нині фінансується лише на 50-60 відсотків до потреби, а про матеріяльно-технічне постачання держава, здається, забула. Зважмо й на таку обставину: щоб побудувати одну чотирикімнатну квартиру для сім'ї викладача, вузові необхідно витратити суму, що в еквіваленті становить 20,000 дол.

— Та труднощі переборемо. Для чого ж тоді обрали незалежний шлях? — оптимістично продовжує Іван Олексеюк. — Бажання оновлюватись є, будемо надіятись лише на самих себе. Однак радо приймемо допомогу в будь-якій формі. Я прочитав у газеті „Новий шлях" статтю Надії Каркоць, де вона звертається до людей доброї волі ЗСА з пропозицією взяти на утримання одного студента нашого університету бодай на рік.

Віктор Мазаний
Україна

Свято Т. Шевченка в повіті Моррис

В суботу, 30-го березня, учні „Рідної Школи" ім. Лесі Українки в повіті Морріс, Ню Дж., відзначили, як і минулого року, пам'ять нашого великого поета і художника Тараса Шевченка окремою святочною програмою.

Залю школи виповнили на це свято біля 400 школярів, батьків і гостей. Виконавці — дівчата і хлопці, від наймених літ садочка і дошкілля до учнів найстаршої кля-си, були вдягнені в бар-висті народні строї. Свя-точну програму, яку зорганізувала адміністратор школи Романа Шипайло, відкрила в год. 11-ій ранку голова Батьківського комітету Христя Демидович, а святом проводила Люся Буняк.

Як водиться, програма почалася відспіванням американського і українського гимнів. Танцювальний гурток „Маки" під керівництвом Р. Біляничь-Андріян виступив першим з танком „Привіт", а в дальшій програмі вони танцювали „Гопак" та виконали інсценізацію „Поклін Тарасові". Таїса Вельгаш, учениця 10-ої кляси, розказала про життєвий шлях Тараса Шевченка, а учні 9-ої кляси, яких навчає А. Фок, віддеклямували вірш „Могила" А. Білецького. Діти садочка і дошкілля гуртом продеклямували „Сонце України" та відспівали „Пісню для Тараса Шевченка". Їх підготовили учительки К. Куцина й І. Лящук. В наступних точках виступили учні 1-ої кляси Ліяна Буняк і Андрій Яворський з віршами „Поклін Тарасові" й „Учітеся", підготувала їх учителька О. Малофієнко. Учні 2-ої і 3-ої кляс деклямували „Садок вишневий", „Село і серце одпочине" та „Портрет Тараса Шевченка" (автор Леся Храплива) під керівництвом учительок Л. Паславської й О. Станько, а учень англомовної кляси Алекс Десіна прочитав уривок з поеми „Сон" і „Чи ми ще зійдемося", підготувала учителька К. Мороз-Смит. Учні 4-ої кляси (учитель Є. Буняк) Назар Шкамбара, Адріяна Кузишин і Рената Шипайло прочитали шкільну лекцію „Думи мої", їм акомпанювали Христина Семанишин і Ляля Роїк на клярнеті, Катруся Додз і Оксана Лащук на скрипці, потім всі відспівали пісню „Думи мої" при супроводі Оксани Буняк. У дальших точках програми учні 5-ої кляси (учитель Г. Буняк) віддеклямували вірш „Гамалія", учні 6-ої кляси (учителі В. і Т. Темницькі) вірш „Мені тринадцятий минало", а учні 7-ої кляси (учитель О. Косачевич) вірш „Мати" — уривок з поеми „Наймичка". На кінець програми учні 8-ої кляси (учителька А. Фок) Христина Баранецька, Петрусь Буняк і Руслан Денисик відіграли „Як Тарас ходив до залізних стовпів", а Андрій Бродин, Андрій Бурачинський та Адріян Падко виконали „Реве та стогне". Опісля всі присутні відспівали „Заповіт", акомпанював Ю. Косачевич.

Н. Н.

Чикаґо в поклоні Симонові Петлюрі

Величавий концерт, що відбувся в неділю, 19-го травня ц. р. в Чикаґо, був присвячений у ці травневі дні впавшим героям української національної революції Симонові Петлюрі, Євгенові Коновальцеві, Романові Шухевичеві, Степанові Бандері та їх послідовникам, відомим і незнаним героям України.

Кажуть, що наша молодь не цікавиться українським мистецтвом. Кажуть, але не багато роблять, щоб прищепити їм цю любов до нашого мистецтва. А хто це робить, той буде нагороджений сторицею і загальним признанням як самих виконавців, так і вдячної громади. Нас тут не забагато, але маємо прекрасні, високопрофесійні колективи у всіх жанрах мистецтва в Канаді і в ЗСА. Хоча ми не завжди доцінюємо те, що ми маємо, а це не один добрий колектив, „вибило з сідла" і який, якщо не перестав уже існувати, то животіє на підмостках великої сцени, на яку ми чомусь не хочемо допускати своїх, а, задихавшись, вишукуємо, нехай і завідомо слабших — чужих. Але, слава Богу, є ще одержимі трудівники на ниві прекрасного, незрівняного українського хорового співу, які час від часу дарують нам насолоду від високомайстерного виконання нашої хорової спадщини. Одним із таких є маестро Василь Кардаш. Це ж бо ним вишколені молоді люди, поруч із уже побувавших у бувальцях досвідченими співаками, у травні цього року розвіяли, як весняний буревій, пелену зневіри у те, що наші діти, внуки і правнуки також козацького роду і, що їм не чуже те, за що скоротилося не одне велике життя. Чикаґо плескало прекрасній музичнохоровій епопеї нашого народу. Концерт мав назву „Поклін героям", а також ми мали добру нагоду помолитися Всевишньому, перед концертом, у церкві свв. Володимира і Ольги, де парохом є о. крилошанин Іван Кротець, під звуки нашої досконалої хорової музики у виконанні тих же хористів Українських Молодечих Ансамблів з Торонто.

У церкві не прийнято аплодувати, але досить було побачити очі тих, хто був на Службі Божій і вони розказали про все: і про те, що кожен хорист співав свою партію з вірою в Бога, розумів свого диригента, не оглядався на сусіда, а сам виконував свій голос, вірячи, що його партія є найважніша, — а все це дало викінчену цілість кожного літургійного твору і, як оригінально та влучно схарактеризував враження присутніх учасник Богослужіння: „Мені здавалося, що в часі співу всі святі образи на стінах собору ожили, слухаючи прекрасного співу". І якщо члени „Прометея" і мішаного хору при парафії свв. Володимира і Ольги, підходили і ґратулювали і маестрові і хористам, то це не була данина ввічливости, а признання досвідчених хористів своїм молодшим колегам за мистецьке досягнення і вдячність за те, що вони не дають знидіти нашим духовим скарбам. Чим пополнить цей мистецький колектив? Перше — це уміння реагувати на всі динамічні відтінки і нюанси, яких вимагає від них диригент. Це і є абсолютна увага і динамічна гнучкість, які є рідними сестрами великого мистецтва. Підкупове свіжість голосів, що веде до чистоти співу і повноцінного звучання акорду. Навіть ті, які не знали слів якогось твору, мали можливість почути їх неспотворене звучання, дякуючи чистій і виразній дикції. Дуже цінним є збалянсованість партій і голосів. В цьому хорі солісти співають сольові партії, а в хорі вони підпорядковані загальній канві хору і ніде не домінує їх голос над іншими, що робить партії рівними і не виділяються зі загального хорового полотна, а це є свідчення високої культури виконання. Диригент напевно, вивчуючи якийсь твір, спочатку пояснює хто, коли і чому написав слова, бо хорову музику пишеться на готові слова, а не навпаки, і диригентові необхідно пояснити задум вірша і його музикального трактування. Маестрові В. Кардашові це вдається в повній мірі і тому всі твори звучать так, що кожному зрозуміло їх значення.

„Поклін героям". Так, це був поклін героям — поклін щирий, поклін вдячний, поклін чистий і душею, і мистецьким виконанням, поклін нащадків своїм предкам-героям.

Ми звикли до духової музики, як до такої, що надає ритму у маршуванні. На цей раз ми почули мідну музику з людською душею. Скрізь відчувалося солідне музикальне трактування кожного виконуваного твору, де кожна група інструментів прекрасно справлялася зі своєю партією, не вийшовши із загального ансамблю, що робило кожен твір по мистецьки вивершеним.

Були три хори. Була одна музика, був один колектив, був один маестро Василь Кардаш.

Ми не бачили процесу праці диригента В. Кардаша над розучуванням твором, але є певність, знаю з практики, що велика доля „чорної роботи" лежить на плечах помічника диригента. Він бо „страву варить", а головний диригент додає приправи і разом виходить душевна страва, без якої нам би знову треба лізти в печеру. То ж велике вам спасибі маестро Романе Ясінський за кропітку, але таку благородну і всім потрібну працю.

Ми не мали колись фортепіян-інструментів, ми уміли співати, але до яких вершин майстерности ми дійшли тепер! Свідченням тому є ваш музичний супровід, саме супровід музичних творів, Тарасе Майчик. Таке порозуміння виконуваного твору і така витончена техніка та розуміння і чуття руки диригента притаманне тільки музикантам за покликанням і з великим музичним майбутнім.

Не хочеться виділяти когось із солістів, бо усі виконували свої твори направду майстерно, грамотно, з витонченим чуттям виконуваного із прекрасними голосовими даними, а це були: В. Шевель, М. Голоденко, С. Сахно, І. Сулипка, Б. Темнюк.

„Поклін героям". Скільки їх у нас?! Біда родить героїв. Тому їх у нас так багато. Тут і гетман Мазепа, тут і Головний Отаман Симон Петлюра, Євген Коновалець, Роман Шухевич, Степан Бандера... Ще раз низький вам уклін від вдячних нащадків, від слухачів прекрасного концерту.

З. Маринець